

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:
Egy évre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr.

Egyen szám ára 4 kr.
Hefői szám 2 kr.

Megjelen minden **hétfőn** délben, **szerdán**, **pénteken** és **vasárnap** reggel.

Felélő szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Kazinczy-utca.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Koszenh-utca, Vojnich palotában.
Telefon szám 42.

Nyitár soronkint 20 krajczár.

Közegészségi reformok.

Városunk az idén abban a helyzetben lesz, hogy alkalmat nyílik az általános országos reformok terén kiváló szaktudósok nézeteit kinyerni.

Az orvosok és természettudósok ez évben városunkban tartják az országos kongresszust, amelynek indirekt célja az is, hogy az általános tudományok kultusza mellett a speciális helyi közegészségügyi állapotokról is véleményt adjon ennek a városnak.

Szóba kell kerülni ez alkalommal azoknak a közegészségügyi reformoknak is, amelyek különösen hivatva lesznek Szabadka város közegészségügyi állapotán javításokat előidézni.

Szóba kell jönni az itteni higienikus állapotoknak, amelyek szoros és elválaszthatlan összefüggésben állanak a csatornázás, az ivóvíz, a köztisztaság és a ragályok elleni óvintézkedések végül pedig a gyógyítás és kórház-ápolás mindenféle nélkülözhetlen és létesítendő reformjaival.

Ezekről is eltekintve mint hivatott szakközleg Palics fürdőről is véleményt fog mondani amely mindenestre kiható lesz azokra az intézkedésekre nézve amelyek ezzel a régen a levegőben függő kérdéssel kapcsolatban vannak. Mert tagadhatatlan tény az, hogy a város már tovább ezt a természeti kincset paragon nem hagyhatja. Évtizedek óta vajudik ez a kérdés, hogy vajjon mit kell ezzel a Palicssal tenni, hogy az arányoknak megfelelő mértékben föllendüljön. Mert azt mindenki tudja és érzi, hogy az eddigi házi kezelés mellett csak garasos eredményeket lehet felmutatni. Es épen ez a bizonytalanság oka annak, hogy a város határozatlanságában a nagyobb beruházásoktól tartózkodik és nem óhajt, ami igen helyes — felmunkát végezni.

A létesítendő reformok leghivatottabb kritikája előtt áll tehát e részben városunk és csak szakértő orvosaink lelküserettségén mulik, hogy mindezek a kérdések a legkompetensebb közleg által megbíráltassanak.

Felhívjuk tehát orvosi karunkat mindezekre a körülményekre, hogy az országos vándorgyűlés nyilvánossága előtt mindezeket a kérdéseket megvitassák, hogy a késő évtizedekre mélyen kiható és mellőzhetlen reformok tekintetében teljes szakszerű véleményeket szerezzenek be.

Bőséges alkalmuk fog erre nyílni és részünkről a leghelyesebbnek találnák ha a vándorgyűlésnek mindezen kérdések megvitatása céljából külön időt szentelnének.

Egy nyilvános és szakszerű vita mindezeket a kérdéseket áldásosan megvilágítaná, ha sikerülne a leghivatottabb fórum által megállapítani azt a színormértéket, amelynek irányában a nálunk sürgőssé vált reformokat megvalósítani lehetne!

A „Kihívás.”

A „Bácskai Ujság” tegnapi vezércikkében velünk, de még inkább saját magával foglakozik. Jobban mondva a t. lap szerkesztősége a lapunk e heti vasárnapi számában megjelent válaszó cikkezre válaszol. Egy beüvel sem érinti azt az indokot, amely arra készítette, hogy miért nevezte el türelmetlenkedő elemeknek azokat, akiket a Tomics-féle panama ügyben az igazságszolgáltatás fórumainak figyelmét felhívták azokra a piszkos dolgokra, amelyek ez ügyben felmerültek, akik tehát joggal türelmetlenkedtek, egy betüvel sem érinti azt, hogy miért apostrofálta azokat a lapokat, amelyek a nyilvánosság szolgálatában csak kötelességüket teljesítették annak a „szálkának a meglovaslásával”, a melyet ő szálkának nevez, amely azonban szerény nézetünk szerint nemcsak szálla, hanem a közgazgatási bünök gerendájának nevezhető.

Shogyan sem indokolta meg, hogy mi készítette arra, hogy védelmébe veszi a városi slendriánságot és miért helyesli azt, hogy a Tomics-ügyben a bizonyítékok veszélyeztetésével járó házi vizsgálattal fél évnel további huzavonát csináltak és nem adták át az ügyet azonnal annak a fórumnak, ahová az elejétől fogva tartozott, a vizsgálóbírónak.

Egy betüvel sem indokolja meg, hogy még ezek tetejébe a polgármesterrel szemben bennünket vádaskodással gyanúsít. Ezek készlettek bennünket arra, hogy a t. lapárs cikkezre adósok ne maradjunk, mert semmi okunk nincs a „Bácskai Ujság”-tól ilyenmit zsebre-

vágni. Ha ezekre is megfelelt volna a t. ujság, akkor újból módunkban állott volna demonstrálni, hogy közgyűlési referadójának hol van a gyengéje.

Amikor tehát a t. ujság mindezek alól abszolva érzi magát és a személyeskedés terére vitte velünk szemben a nyilvános kritikát és a saját multságára a genesisést nyomtatott betükön látni akarja, akkor kénytelenek vagyunk elismerő szavakban köszönetet mondani azért, hogy a genesise elmondásától bennünket megkímélt, mert azt nagyban saját maga mondja el.

Ha csak annyi tény, a mit a t. ujság maga a saját soraiban beismer az is eég genesis és bátran megindíthatja ezen cikkez miatt saját maga ellen a sajtópert. A t. ujság bizonyára tudatában volt annak, hogy sokkal jobban fog hangzani ha saját maga mondja el a mit elmondott mint mi a kik azt mégis csak elfogulatlanbabbul irtuk volna meg. Azt írja a t. ujság, hogy nem akar bennünket a sajtóperrel megfélemlíteni. Hát nekünk sem fegyverünk az ijesztgetés és ennek a megjegyzésnek az előrebocsátása mellett mondhatjuk, hogy a Tomics ügy fejleményének bevéására után nemcsak provokálása folytan de saját akaratunkból is kénytelenek leszünk erre még visszatérni.

Ez amjt állásunk és az igazságnál fogva felelünk kellett. De másrészt nem akarunk kitérni azon igazság elől, hogy csak sajátálatunkat fejezhejtük ki, hogy bármennyire eltér politikai irányunk a t. ujságtól, az eddig megőrzött békés hangulatot közgyűlési referadójában személyes motívumokkal megzavarta.

Mi speciálisan a t. ujság saját házi dolgait soha sem érintettük és a t. lap nem vádolhat bennünket a kollégialitás hiányával, mert nem mi kezdtük.

Különfélék.

— **Kitüntetett ezredorvos.** Dr. Török Ármín nyugalmazott ezredorvost kitüntetés érte. Ő Felsége a napokban a törzsvorosi címet és jellegel adományozta neki.

— **Előléptetések a „Máv”-nál.** Egy nagy csomó hivatalnokot és állisztlet léptettek elő az államvasutaknál. A magyar állam alkalmazottai közül éppen a vasutasok érzik meg legjobban a viszonyok súlyát, pedig kétségtelen, hogy az állami szolgálat éppen ez az ága jár a legnehezebb munka terhével. Az államvasut szabadkai alkalmazottai közül a következők léptek elő: Schmidt Lajos ellenőr, Kovács Károly, Riszner György, Antunovics Simon, Törzs (Beidibaum) Gyula, Fejes Endre hivatalnokok, Wittendorfer Béla, Schreiber Antal, Erdélyi N. Csner Arthur, Ugrik Mihály mérnökök és Szász Károly szerár főnök.

— A „Szabadkai Sport Egylet” f. évi július hó 2-án tartja versenyét, melynek sorrendje a következő: 1. Lawn-tennis verseny (nyílt). 2. Nemzetközi országúti kerékpár verseny. Táv 80 klm. amatőrök részére. 3. Országúti gyaloglási verseny (nyílt). Táv 42 klm. 4. 100 m. gyorsuszás (nyílt). 5. 500 m. uszás (nyílt). 6. 2000 m. megnyitó kerékpár verseny (orsz. zárt). 7. 100 yard (91.4 m.) sík futás (nyílt). 8. Súlydobás (nyílt) 7 1/4 kgros golyóval. 9. Távolugrás (nyílt). 10. Vivő verseny (nyílt). 11. 1/4 ang. mtföld (402 1/2 m.) sík futás (nyílt). 12. 1000 m. kerékpár verseny (egyl. zárt) kezdők részére. 13. Szerornázás: korlát és nyújtó verseny (nyílt). 14. 1 ang. mtföld (1609 m.) gyaloglási verseny (nyílt) azok részére, kik még első díjat nem nyertek. 15. Rudugrás magasba (nyílt). 16. Vigasz kerékpár verseny 2000 m. Ezzel együtt megjegyeztetik, hogy a Lawn tennis vers. júli. 1-én, az országúti kerékpár és a gyaloglási verseny 2-án reggel lesznek megtartva. A részletes sorrend legközelebb fog megjelenni, az előkészületek nagyban folyának a versenyt rendező bizottság részéről is. Az idevágó felvilágosítást Matkovich Miklós egyl. műv. adja.

— **Villanyvilágítás Zomborban.** Zombor város nemsokára villanyos fényvel lesz világítva. Mint értesülünk, a város házilág fogja kezelni és erre a célra megfelelő számú regale kötvényeket bocsátott ki.

— **A szabadkai iparossegédek rajzkiállítása** Vasárnap a beltéri iskola egyik termében rövid néhány óráni át mutatták be helybeli törekvő iparossegédeknek ez évi munkálatuk eredményét a rajzban való jártasságuk és önállóságuk igazolására. Sokat irhatnánk e kiállításról mint a mely a művelődés felé törekvő ifjú magyar iparosok egyik szerény bemutatkozása, sokat szólhatnánk, ennek gyengeségeiről is, de csak azt konstatáljuk, hogy itteni iparossegédeinkben nem látunk oly törekvést, mint a melylyel nagyobb eredményt érhetnének el. Nem azokról szólunk, kik ezen ingyenes oktatásban (Haraszti Gyula és néhány tanító társa vezetése alatt) részt vettek, mert a kinek munkáit láttuk, elismerést érdemelnek szorgalmukért, hanem sajnos a fa és fémpárosok még csak alig voltak itt képviselve. Az építő iparossegédek igazán csinos, egynehányan csak utánzódtak a legnagyobb részük önálló tervezést mutattak be.

— **Jelenet egy kávéházban.** Tegnap délután szép jelenetek voltak szemtanúi egyik helybeli kávéház vendégei. Ugyanis két uri ember kártyázott, egyszer csak valami ismeretlen „vigécz” ül az egyik mellé és kibiczel. A kártyázók nem szóltak semmit, míg a kibiczenszben volt, de amikor beleszólt a játékba. figyelmzettették, hogy maradjon békében. A „vigécz” azonban nem maradt csendben, hanem ismét beleszólt. Erre a partnerek dühbe jöttek s az egyik székét ragadott, hogy fejéhez vágja, de ebben a kávé megakadályozta s a türelmetlen kibiczel kiutasította a kávéházból.

— **Örültek a törvényszék fogházában.** A szabadkai kir. törvényszék fogházából 2 örültet szállítottak át tegnap délután a Mária-Valéria kórház elmebeteg osztályába. Az egyik Teleski Zsiván nevű 22 éves kiskindai illetőségű kereskedősegéd, aki Moholon volt üzletben s a múlt év őszén meglopta gazdáját, sok selyem és ruhakelmét lopott tőle és eladogatta, de gazdája rájött s feljelentette. Azóta vizsgálati fogoly. Más napok óta

eszelte rajta a törvényszéki orvos a csúdes örültség jeleit. Tegnap délután a kórházba vitték. A másik Szlávnics Iván közveszélyes örült, a ki a napokban anyját ölte meg Zentán örültségi rohamában. Már a tett elkövetésekor nagyfokú örültség mutatkozott rajta, most pedig teljesen kitért ez belőle úgy, hogy kényszerubbonyba kellett a kórházba vinni.

— **Secessio!** Művész körökben a secessio mindig nagyobb tért hódít az az új, most még gyermek korát élő új irányzat, melyből a jövő művészete fog kisarjadzani, mindig több és több hívet szerez, kik szakítva minden békllyóval, minden szabállyal melyet az eddigi iskolák a klasszikus mesterek remekeiből vettek le most teljesen új csapaton indulnak, s a gondolatnak az eszmének akarják a vezérő szerepet átengedni a kifejezés technikája felett. A „Képes Családi Lapok” e minden aktuális kérdéssel foglalkozó képes szépirodalmi lap érdekes cikkeit közöl a secessioról abból az alkalomból, hogy megnyitott a tavaszi tárlat. Ajánljuk olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára egy évre 6 frt félévre 3 frt negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal Bpest, V. Vadász utca 14 szám.

— **Nagy tűz B. Almáson** Néhány nap előtt megirtuk, hogy Kráhl József b. almási tanyáján tűz ütött ki, s hogy 7000 frt értékű zab égett el. Mint értesülünk a kár csak 2000 forint lesz ki, a mi szintén megtérül, mert a zab biztosítva volt. Hogy a tűz nagyobb méreteket nem öltött az csak a b. almási szolgabírónak az érdeme, aki emberföltői munkát végzett és végeztetett a tüzeset alkalmával s így sikerült neki a gabona nagyobb részét megmenteni.

— **Megbicskázott kis diák** Vukovics János 12 éves gymnasiumi tanuló ma reggel a Kálvária felé ment buza szentelésre. Útközben megtámadta egy 15—16 éves suhancz és bicskájával fején több szurást ejtett. A kis diákot bevezették a mentők laktanyájába ahol sebeit bekötözték és elbocsátották.

— **Egy gymnasium jubeluma.** Az újvidéki kir. katolikus magyar főgymnasium május 3-án és 4-én ünnepi megfennállásának 25 ik évfordulóját. Ez alkalommal az intézet tanári testülete a volt tanítványok közreműködésével nagyszabású ünnepet rendez. Május 3-án fáklyásmenet vonul a főgymnasium elé, hol az újvidéki dalárda éneke után Szlezák Lajos dr. ügyvéd beszédet mond, melyre Platz Bonifac tankertületi főigazgató válaszol. Ezután ismerkedési estély lesz a központi szállóban. Május 4-én a volt és jelenlegi tanítványok és a tanári kar, valamint a vendégek a nagy templomban misét hallgatnak, melyet Kopper György apátplébános mond. Déléltől 10 órakor ünnepély az intézet disztermében a következő sorrenddel: Hymnus, éneklés az ifjúsági énekkar. Megnyitó beszéd tartja Platz Bonifac dr. tankertületi kir. főigazgató. Ünnepi Óda, irta Parselich Vince főgymn. tanár. Szaválja Janky László főgymn. tanár. Ez intézet története, előadja Városvi Tivadar főgymn. igazgató. Beszéd a volt tanítványok nevében tartja Mihalovics Endre Temerini r. k. lelkész. Berekesztő beszéd, tartja Kovács János, az intézetnek 25 év óta tanára. Déli 1 órakor díszbejárt; este fél 8 órakor pedig nagy hangverseny lesz az Erzsébet szálló nagytermében.

— **Az Olcsó Könyvtár új füzetei.** A Gyulai Pál szerkesztette kiadó vállalat ismét gazdag sorozattal gyarapítja népszerűségét. Az 1082—1089. sz. Occioni Onorata kiváló olasz tudós

munkáját közli a latin irodalom történetét, mely népszerű ismeretése a klasszikus latin literatúrának. A könyv kitűnő szolgálatot fog tenni az iskolának és a nagyközönségnek egyaránt. Az (1090—1101. sz.) Hardy Tamás Orlon a szülőföldön című regénye, az angol regényirodalom egyik legszebb alkotása. Csupa erő, szín, hangulat. Dumas Kean-je (1102—1103. sz.) minden nagy színész műsorában szerepel, a francziák legkiválóbb modern színműrójának nálunk eddig könyvalakban meg nem jelent munkája. A magyar társas élet kedves világba vezet. Berczik Árpád vigjátéka Mai divat, (1104—1105. sz.) mely annak idején a Nemzeti színház pályadíját nyerte el. Csiky Kálmán a nagy magyar törvényalkotót méltatja Werbőczy István és Hirna-könyve (1106. sz.) című kiűnő tanulmányában. Margalics Ede, a délszláv népköltészet érdemes áttütoje a Krájevics Márkóról szóló XIV. és XV. századi népballadákat fordította le (1107—1110. sz.) igen sikerülten. A következő kettős szám (1111—1113. sz.) az új német színműirodalom egyik népszerű alkotását mutatja be Halbe Földanyákn című drámáját míg a sorozat utolsó darabja (1114—1115. sz.) Pálffy Alberg egy érdekes novellája. A 63. sz. —gy. p. című különs címmel. Az Olcsó Könyvtár egyes száma 10 krajczáronként külön is megszereshető a kiadó Frankin-Társulatnál és minden hazai könyvkereskedésben.

— **A „Pillangó”** művészeti ércslap 17-ik száma megjelent 29 remek illusztrációval, számos humoros költemény és adóval, különösen felemlitendő, Nomen esett omen, Egy kis tévedés, Fatális billiadoszás, Feltalálta magát. A pásztor bot (régí módí legenda a jelenkorból.) A párbaj, Moskoviz Abris zsidóbíró adomái stb. stb. Olvasóinknak a „Pillangó”-t legjobban ajánlhatjuk mert a legjobb és legolcsóbb ércslap. A „Pillangó” előfizetési ára egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Előfizetni lehet a „Pillangó” kiadóhivatalánál Bpest VI., Terézkörút 35.

— **Tűzvész.** Óriási tűzvész pusztított a napokban a Pest-Nádudvar községében. F. hó 17-én a délutáni órákban egy parasztház gyuladt ki, a tűz oly gyorsan terjedt, hogy rövid egy óra alatt körülbelül 125 lakóház égett le. Természetesen, a meléképiletek is a lángok martalékkává lettek. Ott pusztult a lakosságnak minden felhalmozott élelmi szere, gabonaméjje és egyéb értékes dolga is. A tűz okozta kár óriási, de még sem lehet határozottan megmondani, hogy mekkora. Nagy baj az, hogy a földmívelő nép általában, de a nádudvarnak különösen iróznak a tűzbiztosítástól és mint-hogy Nádudvaron a leégett épületek közül alig volt fele biztosítva, elképzelhető, mily óriási nyomort idézett elő ezen elemi csapás.

— **Az Ország-Világ képes regénye.** Az Ország-Világ e heti száma ismét meglepetéssel kedveskedik olvasóinak, új regénymelékletet kezd az angol regényirodalom egyik legkiválóbb művelőjétől: Brit Harte-től és e regény fordítását képekkel illusztrálva tesz közzé. Ez egy oly újítás, a melylyel az Ország-Világ olvasóinak adott kedvezményeik dolgában egyenrangúvá lett a legkiválóbb francia és angol hírlapokkal. De még azok, tekintetvel lapjaik óriási elterjedésére, képes illusztrált regényeket minden nagyob áldozat nélkül hozhatnak, az Ország Világ ezt csak újabb anyagi áldozatok árán érthette el. Ezért is ez az újság a mely most ingyen egy pompás kiállított diszmunát ad olvasóinak, két

szerezen megérdemli a közönség pártfogását. Az új regény címe: **A három pajtás**. Szerzője Bret Harte ez a telivér író, a ki előbb végig küzdötte az emberi élet minden nyomorúságát, míg tollával hirnevet, vagyont nem szerzett magának. Ifjúságában éveket töltött kalifornia aranymezőin, megismervén a gyűlevész népet, melyet az arany, a meggazdagodási vágy hozott össze. Ebből az időből veszi a három pajtás tárgyát, mely mindvégig érdekes, telve ezt a századvégi világot jellemző epizódokkal. Kedvesebb olvasmányt alig tudott volna adni az Ország-Világ olvasóinak, mint Brit Harte e legújabb művét mely eddig csak angol nyelven jelent meg. A könyvet számos kép fogja díszíteni. Ujjonnan belépő előfizetők mindenkor megkaphatják az új képes regény eddig megjelent részeit. Az Ország-Világ előfizetési ára egy negyed évre 2 forint. A kiadóhivatal, mely Hold utca 7. sz. a. van, mutatványszámokat kívánatra ingyen küld.

— **Elszabadult kanári.** Nagy zenebonát csinált egy kis kanárimadár a Wesselényi-utcában. Jól berendezett kalitkából kiszabadult és egy nyitott ablaknál idegen lakásba berepült. A tulajdonos nagy ijedten futott utána de csak hasztalan csengetett az idegen ház kapuján. Be volt csukva nem nyitotta ki senki. Végre is elszápta magát és az utcáról bemászott az ablakon de mire sikerült bejutnia a kanári nagy bölcsen kirepült. Ezalatt a háziak is beérték a szobába és ott tolvajt sejtve rendőrség után kiállítottak. A kanárikereső megjedve a lármától most már örült, hogy ép kézlábbal megszabadulhatott. A kanári mindannak dacára sem került meg és még tanuképen sem szerepelhet a magánlakértés miatt megindító perben.

— **Ömlik a gáz.** Az éjjel egy becsipatt atyafi kedves mámorában azt hitette el magával, hogy egy gázcső megrepedt és most egész Szabadka a levegőbe fog röpülni. Ezt az ijedelmét hangos szavakban fejezte ki, úgy hogy mindenfelé vizsgálták a gázcsöveket, mert szájról-szájra járt, hogy nagy gáz ex-plózió lesz. Végre is megtudták, hogy egy ittas ember rémlátománya az egész. Ö ömmel konstatálhatjuk tehát, hogy városunk nem repül a levegőbe.

Az őszi vetések tavaszi fogasolása.

Az enyhe téli időjárás folytán minden va lamire való gazda buzavetése megerősödve, meghokrosodva lépett át a tavaszba s mert ilyen kövér vetéseket alaposan lehet féltetni a megdőéstől, indokoll, hogy ha foglalkozunk e kérdéssel, hogy hogyan és miképpen kerüljük el a vetések megdőlését, illetve, hogy mit tegyünk miszerint a gabonaszárak erőteljesen fejlődjenek s a megdőlésnél lehetőleg ellenálljanak.

Régi gyakorlat az, hogy a búzát Szent György napig legeltethetjük, ha az kövér, hát ez nem is helytelen eljárás, legkivált akkor, ha a mikor esős, nedves tavasz következik, de ha szárazsá áll elő, akkor bizony kevesebb is, hitványabb is lesz a termés. Én tehát részéről a legeltetést nem ajánlom, mert az két élő fegyver, hanem ha úgy ápril végén, május elején esőre hajlik az időjárás — az őszi vetéseket meghengerezem s mikor ezzel készen vagyok, lépés nélkül fogas boronával a vetést megjáratom és pedig oly módon, hogá ha a vetés gazdag, akkor a fogast

a vetőgép soraival kissé ellentétes irányban járatom, hogy a növény sorokon áttörvén a fogas, — azokat ott is ritkítsa, ha pedig nem tulerős a búzám vagy őszi árpám, akkor lehetőleg a vetőgép soraival párhuzamosan járjon a fogas, melylyel az egész tábla vetést egyszerre elfogatom.

Sorvetésről azért beszélek, mert ma már intelligens gazda csak kényszerűségből vet kézzel, de meg évekkal ezelőtt egy közgazd. előadói jelentésből azt olvastam, hogy az itteni gazdák — belterjesen, váltó forgók szerint gazdálkodnak, itt tehát a vetőgép nem hiányozhatik.

Az ily módon megfogatót vetés egy néz ki, mintha még volna kapálva, a fogas a növény töve körül a földet megporhanyi ott, mi által az alvó rügyeken újabb hajtásra kényszerítvén — előáll a bokrosodó képesség, a hol pedig valamit kiszakgatott a fogas, ott újabb hajtások képződven, a leszakított egy kalász helyett — biztosan kettő fog származni, — de a mi a legfőbb erőteljes, vaskos lesz a gabona szára s nem dül meg oly könnyen.

A fogasolás után néha siralmasan néz ki a vetés, de rövid néhány napra, legkivált, ha esőt is kap, — alig ismerünk rá oly éltéken fejlődik.

Szórt vetést is meglehet fogatolni ha az elég gazdag csak legyen a gazdának elég leki ereje s ne ijedjen meg, hogy a fogas egy két tövet kiszakít.

Rögös földet fogatolni csak porhanyó illetve, nyirkos állapotban lehet s a művelet, mindég harmat száradás után következék.

Én elhiszem, hogy sokan nem fogják követni ezen utmutatást, de a ki megkísérli — az nem bánja meg. Minden utadalmomban alkalmazzák a fogatolást s a kis gazdák követik is azt, de hát nálunk nincsen uradalom a földműves iskolától pedig alaposan elriasztgatták a kúsgazdákat. Legközelebb az őszi vetések hengerezéséről,

Szobonya Bertalan.

Törvénykezés.

Egy kocsiderék váltó.

Büntügyi végtárgyalás.

Élénk emlékezetében van még olvasóinknak az a szenzációs üzleti válság, amely a szabadkai piacot érte ami Schosberger Edének Amerikába történt eltávazása által előidéztetett. Ezekre szóló váltóösszegeket hagyott itthon kifejezetlenül és úgy egyesek mint intézetek keményen megérettek az akkor virágjában állott czég bukását.

Időközben Schosberger Ede kalandos utak után visszakért Szabadkára és tegnap délután tartotta meg a helybeli kir. törvényszék a váltóhamisítások és az ez ügygel kapcsolatos hamis esküügyek miatt a végtárgyalást Schosberger Ede és annak vádlottársai ellen.

A panaszosok voltak: A szabadkai takarékpénztár és népbank, a szabadkai kereskedelmi és iparbank, a szabadkai közgazdasági bank, Löwy Herman, Rosenfeld Simon, Bács-Topolyai takarékpénztár. A panaszosok egyrésze időközben tekintettel arra, hogy egység jött létre a panaszt visszavonták. Vádlottak voltak: Schosberger Ede, Nagy Hegyesi Sándor, Mukics Mikós, Mukics Félix, Merkovic Félix és Gálfi József.

A tanács a következőkből alakult. Grainicean Mihály elnök, Szerdahelyi Sándor és Streliecki

Antal bírák, Pal János jegyző. A vádhatóságot Kerekes János kir. alügyész képviselte. Schosberger Edét, Dr. Ruvész Ernő, Merkovic Félix-t, Dr. Dembitz Lajos védte.

A mai nap folyamán kihallgatták a vádlottakat, valamennyien haározottan tagadták, hogy ők irták alá a váltókat, a meyelet panaszosok pereltek és vádlottak a kifogások folytán az aláírást esküvel megtagadták. Valamennyien Schosberger Edére tolják az egészet, hogy ő hamisította volna a váltókat de a kihallgatott tanuk azt állítják, hogy Schosberger Edének annyi váltót irtak alá vádlott társai a mennyit akart, sohasem számoltak vele, mert bizalommal viseltettek irányában és mert tudták, hogy nem fogja őket becsapni.

Különösen Kohn Imre és Licht Adolf tanuk, akiket több ízben hallgattak ki nagyobb bizonyítékot szolgáltatnak arra nézve, hogy vádlottak maguk irták alá a váltókat. A végtárgyalás során néha kedélyes jelenetek is játszódtak le. Az egyik tanutól azt kérdezte az elnök, hogy körülbelül mennyi váltót irthattak alá vádlottak Schosberger Edének erre azt felelte a tanu, hogy az megszámlálhatatlan, de azt tudja, hogy a Petőfi utcát be lehet borítani azokkal. A tanu kihallgatások befejeztével már 6 óra felé járt az idő, amikor a törvényszék elnöke a tárgyalást holnapra halasztotta el.

Még valamit. A tanuk a tárgyalás alatt nagyon unakoztak a folyosón s azok egyike az alábbi jelenetet rögtönözte:

Jelenet a tanuk folyosóján.

A vádlottak közül három-négyen — kik mikor Schosberger megszökött, a váltókon levő aláírásuk valódiságát megtagadták és leszakdvén, hamis eskü miatt vannak vád alatt, míg a fővádlottat a tárgyaló teremben hallgatták, kint tartózkodtak a folyosón a tanuk között.

Persze szóba került a vádlottak azon ténye, is, hogy Schosbergernek annyi váltót irtak alá, amennyit csak az akart, most tagadják továbbra is, hogy ők irták alá a váltókat.

Egyik tanu, ki főkönyvelője volt 1894 ben Schosbergernek, követi egy váltóürlapot és a tanukhoz fordulva e szavakkal tette le a folyosó egyik ablakára.

„Menjünk egy kissé ki, meglátják, hogy ezek az emberek maguktól, ösztönszerűleg aláírják a váltót.

A tanuk visszavonulván lesték, ha valjon az „öszlön” mennyiben fogja igazolni a főkönyvelő ületét.

Egy negyed óra múlva a négy vádlott ott állott a váltó ürlapnál és néztek szó nélkül majd a váltóra, majd egymásra.

A könyvelő oda lép:

— Nos mit várnak, miért nem írják alá a váltót?

Egyhangulag válaszolták: Ha Edusnak kell, ide a tollal.

CSARNOK.

Korláthy Anna.

I.

Öv. Korláthy B. I. évi naplójából.

November 17

...Igen, egy hét múlva itthon lesz a fiam, az én drága Gáborom... Ma írt, hogy jön... Éppen öt észendeje, hogy elváltunk... Ki hitte volna?

Ugy emlékszem arra a napra, a mely semmivé tette boldogságunkat, mintha tegnapi történt volna...

Gyönyörű, verőfényes tavaszi nap volt... Elhatároztam, hogy ellátogatok pár napra G. borékhöz. Nem írtam nekik semmit, megjelentetés akarom csinálni... A vasuti kocsi-ban dobogott a szívem az örömtől, hogy ott leszek közöttük, megőlelhetem, öszecsókolhatom őket... Nem mentem üres kézzel, apró ajándékokat is vittem... Mikor a lakásukra értem, nagy volt ott a zavar, a lótasfutás... A fiam ott állott az előszobában, mozdulatlanul, hófehér arczzal... Merőn nézett egy pontra, eszelősen...

A rémület összeszorította a torkomat és ele-ukló hangon kérdeztem:

— Mi történt?

Gábor csodálkozva nézett rám, kis vártatva megszólalt (a hangja mintha a föld alól jött volna, félelmesen tompa volt):

— Megesalt a feleségem. Megöltém.

...Rettenetes nap volt!

Mikor aztán az én jó fiamnak el kellett menni, a hova a lörvény küldötte, és az én kis unokám az édes apja után kérdezősködött, vigasztalgtam:

— Apa elment messzire... A szíve fáj, hogy meghalt az édes anyád, azt gyógyítja... Ne búsulj Annuska, haza jön nemsokára...

Akkoriban még — hiszen mindössze tizenegy-tizenkét esztendőes gyerek — leány volt — nem volt nehéz megvizsgálni... De most sokszor órákig ül szóltanul elgondolkozva... Ha megszólal olyan bánatos a hangja, hogy elszorul a szívem...

— Nagymama, — mondja esőndesen, attól tartok, hogy apát valahol messze, ide-

genben nagy baj érte, talán meg is halt, de te nem akard ezt nekem megmondani!

És a mig ezt mondja, két könyösepp pereg le az arcán... Ilyenkor magamból vonom a fejt, megzörögatom fényes, gesztenye szín haját és feddem szelid szóval, meg biztatom:

— Ugyan hogy beszélhatsz ilyet?! Apa haza jön nemsokára Annuskám!

Hogy megőrült most az én szép kis unokám, mikor az édesapja levelét megmutattam neki! Öszecsókolta a levelet, nevetett és sirt a boldogságában...

*

November 19.

...Tegnap megint itt járt Cseréy Pál...

Azt hittem, utoljára és nem úgy történt...

Tavaly négy esztendővel azután, hogy ide jöttünk lakni ebbe a csöndes erdői faluba, bekopogtatott hozzánk Cseréy... A szegény fiam családi boldogságának a megrontója... Bocsánatot kért, hogy ilyen vakmerőségre vetemedett. Emondta, hogy az a szomorú eset egészen megfosztotta a lélek — nyugalmától... Hogy végtelenül megvetésre méltónak érzi magát és könnyit a lelkén, meglátogatván bennünket...

Megsajnálta az embert... Az arcza sápadt volt beesett, a hangjából pedig őszinte megbánás érzett ki... Más az én helyemben bizonyosan kiutasítja, de nekem nem volt felkém hozzá... Sőt egy kissé barátságos is tudtam lenni, mikor a fiam felől kérdezősködött... Mikor aztán Annuska is bejött a szobába úgy elfogódott, hogy én még jobban tudtam sajnálni...

...Egy hét múlva megint átrándult hozzánk abból a dunánúti városból, a hol lakik és a hol mi is laktunk esztendőekkel ezelőtt... Oh Istenem és nekem nem volt bátorságom

megkérni őt, hogy ne jöjjön többé ide... És ő mindigakrabban jött...

Bánt a lelkiismeret, hogy megtörtént az a minél rosszabb már nem történhetett volna... Megszerette az unokámat és Annuska is szereti őt...

Hogy beszél róla az én kis unokám! Hogy milyen nagy lélek! Csupa szív, c-upa érzés! És hogy milyen művelt! — Lángba borul az Annuska tej arca és kigyúl a fekete szemeha Cseréyrel beszél...

Megvallotta, hogy szereti... Oh, én tudom hogy a Korláthyak szerelme nem szokott szalmatűz lenni, hanem örökké tartó szenvedély! És Anna ebben is az apjára ütött, mint sok másban...

Tegnap egész délután nálunk volt Cseréy Pál... Valami ürügy alatt kiküldtem Annuskát a szobából és megmondtam Cseréynek, hogy a fiam megérkezik a napokban... Biztosra vettem, hogy Cseréy elbűcsúzük tőlünk végképp, és kétségbeesetten gondoltam arra a sebre a mit én szavaimmal ütök a két összefonódott szíven... De hiába, ennek meg kell lenni, — mondtam magamban. Csalódtam... Cseréy egy kicsit megrezzent, azután azt mondta, hogy a fiamtól megfogja kérni Annuska kezét... Nem élő szóval ugyan, hanem levélben... Nyugodt volt a hangja és a szeméből a becsületes lelkek határozottsága csillant elő...

...Engem valami szédülés-féle fogott el és torkomon akadt a szó... Cseréy estefelé bűcsúzott és elment...

...Anna boldogan várja az apját meg Cseréy!... Én egész éjszaka nem aludtam semmit: gyötört a láz...

Folytatása következik.

MÖRATHON egy imprágnált zamatos gyógyfűkér rék ezig retta- és pipadobányhoz

Örömmel szítja az ember kitűnő tulajdonságai miatt árgyuitva bármily dohánnyal, az utóbbi égető csipős ize elvész legegészségesebb keveré- cigareta- és pipadobányba tekintve azt, hogy Mörathon a nikotin ártalmas hatását a gyomorra paralizálja, minjén dohányzóknak nélkülözhetlen

Hat ész pipadobányval vagy négy rész cigareta-dohánnyal keverteti

Orvosok által minden dolh nyzóknak ajánlati Nagy és mag 30 kr., kis csomag 10 kr., külön vágat és csomagolás pipadobány és külön cigarettadobány részére

Próbaküldemény: 10 kis csomag bérmentve 1 frt 26 kr. utánvét mellett. Visszonteladónak jó vele mező.

Egyedüli készítő: **MÖRATH TIVADAR** gyógyfűkereskedés Grác.

Vezérképviselő Magyarország és társországok részére: **Dvorzák János** beviteli ügynöksége, Budapest. VI. Gyár-utca 43.

4290 sz. 1899 tkv.

Hirdetmény.

A szabadkai kir. tszék mint tkvi hatóság részéről közzé téletik, miszerint a m. államvasutak budapest zimonyi vonala számára Szabadka város határában pótólóg kisajátított területekről elkészített é: ezen kir. tszék mint tkvi hatóságnál a hivatalos órák alatt az alantabb kitűzött határnapig megtekinthető összeírás térkép és egyedi kimutatás hitelesítése határidőül f. évi május hó 30-ának reggeli 9 órája a szabadkai vasuti állomásnál tüzetett ki, azzal, hogy az érdekelt felek meg nem jelenése a hitelesítést gátolai nem fogja. Az érdekelték felhivatnak, miszerint utaláni észre véte eiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjesszék különben a kisajátítás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgálmak a jogosultságok iránti kifogásaik többé tekin-

tetbe nem jöhetnek. Egyuttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határoknban a magyar királyi államvasutak számára a kisa j á t i t o t t t e r ü l e t e k é r t j á r ó s a z egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármly czím alatt igényt tartanak; ezeket 1899. évi május hó 25-ig ezen tkvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsek, minthogy a később jelentkezők, észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatulni, a kinek nevére és a mely összegre az az egyedi kimutatásban ki van téve a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Szabadkán, 1899. évi április 19-én.

Dr. Eperjesi Béla,
kir. tszéki bíró.

Minden hirdetés beiktatása legalább 50 krba, 20 szóknál többre terjedő hirdetésnél minden szó 2 krba, vastagabb betűkből 3 krajczárba kerül.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apró hirdetések előre fizetendők; hirdető félnek nevével vagy lakcímével ellátott hirdetések után 30 krajczár bélyegilleték külön fizetendő.

Eladó	Eladó villa telek Palicson.	Eladó	Ki volna hajlandó a hölgyek közül a közelgő	Tárczákat,
egy kitűnő karban levő fekete zongora és egy fiakker jutányos áron. Czím a kiadóhivatalban.	A villamos vasut vég állomásán (150 öl. ávsóság) 1000 □ 51 parcellákban jutányos áron esetleg 10 évi törlesztésre villatellékek eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.	egy teljesen jó karban lévő diszkótésű „Magyar Lexikon “ (17 kötet) jutányos áron. Bővebbet a kiadóhivatalban	uborkaszegőnt melyben leledezni fog egy új, levelezéssel kellemessé tenni. „Uborka“ czím alatt kér levelet a kiadóba.	kis novellákat zsenge íróktól szívesen olvas kéziratból „Adelaida“, — ide kéri a kiadóhivatalba. 1598